

BESLUT
2021-12-08

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 25 augusti 2021 –
Gruppen för utländska studerande

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för
medborgare i land utanför EU/EES

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden beslutar att NN har rätt till svenskt studiestöd för hela den sökta perioden. Det ankommer på CSN att fortsätta pröva hennes ansökan om studiemedel med denna förutsättning.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Brasilien, ansökte om studiestöd för läsåret 2021/2022 och uppgav att hon är sammanboende med en svensk medborgare.

CSN avslog ansökan med motiveringen att NN, som utländsk medborgare, inte uppfyller något av villkoren för att få rätt till svenskt studiestöd för studier i Sverige. CSN bedömde vidare att det inte fanns särskilda skäl att bevilja henne sådan rätt.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Hon uppfyller villkoret om att ha ett uppehållstillstånd grundat på familjeanknytning till en person i Sverige. Hon har en svensk partner.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet med ett yttrande och anförde bland annat följande. NN har ett uppehållstillstånd på familjeanknytning enligt 5 kap. 3 b § utlänningslagen (2005:716). CSN anser att överklagandet ska avslås.

NN har, efter att ha tagit del av CSN:s yttrande, inkommit med ytterligare synpunkter i ärendet och anförde bland annat följande. För att kunna uppfylla villkoret i 5 kap. 3 b

utlänningslagen måste hon först uppfylla villkoren i 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen. Det går inte att påstå att hon endast uppfyller villkoren i 5 kap. 3 b § varför hon således har rätt till studiestöd.

Därefter inkom CSN:s Rättsavdelning, efter begäran från nämnden, med ett tilläggsyttrande och anförde bland annat följande. Den 20 juli 2021 trädde nya regler gällande utländska medborgares rätt till studiestöd i kraft. Vad gäller rätten till studiestöd bestod ändringen i huvudsak av en justering i 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen. Såsom framgår av förarbetena innebär ändringen en viss skillnad jämfört med tidigare, eftersom anhöriginvandrare som omfattas av uppskjuten invandringssprövning har möjlighet att beviljas studiestöd i ett tidigare skede än vad som tidigare var möjligt. Regeringen uttryckte dock även att de nya reglerna med tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel och försörjningskrav för anknytningspersonen, totalt sett innebär att det är färre som beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning. Anhöriginvandrare beviljas uppehållstillstånd i Sverige med B- eller K-klassning. Av Migrationsverkets lista av klassningskoder framgår att en person som har ett uppehållstillstånd med en klassning B7, har beviljats tillstånd med stöd av 5 kap. 3 b § utlänningslagen. En person som beviljas uppehållstillstånd av nämnda paragraf får, som framgår av lydelsen, detta tillstånd på grund av anknytning till en person enligt 5 kap. 3 eller 3 a §, om anknytningspersonen uppfyller vissa försörjningskrav för sig själv och utlänningspersonen.

CSN har varit i kontakt med Migrationsverket och då fått bekräftat att alla personer som har ett uppehållstillstånd med klassning B7 har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen. Personen omfattas därmed också av 3 kap. 4 § studiestödslagen. CSN fick vid samma tillfälle information om att det generellt inte är möjligt att särskilja vilka personer som omfattas av försörjningskrav och inte, utifrån vilken B-klassning personen har beviljats. Mot bakgrund av återgiven skrivelse i förarbetena ovan bedömer CSN att det möjligen är något oklart om lagstiftaren varit medveten om att alla anhöriginvandrare, även de som omfattas av försörjningskrav, kan få rätt till studiemedel direkt efter beviljat uppehållstillstånd i Sverige. Det saknar emellertid betydelse eftersom det av lydelsen i 3 kap. 4 § studiestödslagen framgår att studiemedel får lämnas till alla som meddelats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen. Sammanfattningsvis kan NN beviljas studiemedel med stöd av sitt tillfälliga uppehållstillstånd hos Migrationsverket. CSN anser att överklagandet ska bifallas.

NN har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter i anledning av CSN:s tilläggsyttrande, men hon har inte hörts av.

Av handlingarna i ärendet framkommer att NN har ett uppehållstillstånd grundat på familjeanknytning (med klassning B7) giltigt under perioden den 2 september 2020 – den 2 september 2022.

Författningsbestämmelser

I 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) anges följande. Studiemedel får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiemedel får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, och
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här. Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller

3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och själva har uppehållstillstånd.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om den studerande har beviljats ett uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1, 3, 3 a eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket 1 utlänningslagen eller med stöd av lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå eller om det finns särskilda skäl.

I 5 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) anges bland annat följande.

Uppehållstillstånd ska, om inte annat följer av 17 – 17b §§, ges till

1. en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige.

I 5 kap. 3 a § utlänningslagen (2005:716) anges bland annat följande. Uppehållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som

a) är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges, eller

b) har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 1 eller 6 § eller enligt 12 kap. 18 § och som har välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid, om förhållandet framstår som seriöst och har etablerats redan i hemlandet och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige eller som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 1 eller 6 § eller enligt 12 kap. 18 § och som har välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

I 5 kap. 3 b § utlänningslagen (2005:716) anges följande. Upphållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3 eller 3 a § får beviljas endast om anknytningspersonen kan försörja sig och utlänningen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Överklagandenämndens bedömning

Den 20 juli 2021 trädde nya bestämmelser gällande utländska medborgares rätt till studiestöd i kraft. I den nya lydelsen av 3 kap. 4 § studiestödslagen har kravet på permanent uppehållstillstånd tagits bort för studerande som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd med stöd av vissa, klart angivna, bestämmelser i utlänningslagen. Även den som beviljats uppehållstillstånd enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå har rätt till svenskt studiestöd. Sammantaget innebär detta, enligt Överklagandenämndens mening, att betydligt fler utländska medborgare med tidsbegränsade uppehållstillstånd har rätt till svenskt studiestöd jämfört med tidigare.

NN är bosatt i Sverige och är medborgare i land utanför EU/EES. NN har inte permanent uppehållstillstånd.

Av studiestödslagen framgår numera att studiemedel, i vissa fall, får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt. Det gäller bland annat om den studerande har beviljats ett uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1, 3, 3 a utlänningslagen.

CSN har avslagit NNs ansökan med hänvisning till att hon har ett uppehållstillstånd grundat på 5 kap. 3 b § utlänningslagen. Överklagande-nämnden konstaterar att 5 kap. 3 b § utlänningslagen inte är en självständig grund för att beviljas uppehållstillstånd. Upphållstillståndet är i sådana fall beviljade enligt 5 kap. 3 eller 3 a § utlänningslagen om anknytning. 5 kap. 3 b § anger endast att anknytningspersonen ska uppfylla vissa försörjningskrav för sig själv och utlänningen.

NN omfattas därför av bestämmelsen i 3 kap. 4 § studiestödslagen och har således rätt till svenskt studiestöd för den sökta perioden. Det ankommer på CSN att fortsätta pröva NNs rätt till studiemedel med denna förutsättning.

Robert Dalman

Lisa Phiri

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef,
samt ledamöterna Hans Eklund, Emelié Häger, Jessica Levin och Christer Bergqvist.
Föredragande: Lisa Phiri

Kopia till CSN,
Kopia till Utbildningsdepartementet